

La Prehistòria a Menorca

Els primers menorquins van adoptar un sistema de vida propi degut a les condicions de l'illa però alhora amb algunes característiques de l'edat de bronze europea.

EIX CRONOLÒGIC DE LA PREHISTÒRIA DE MENORCA

Edat de coure	Edat de bronze	Edat del bronze i ferro
Etapes Balears	Pretalaiòtic	Talaiòtic
2.500 aC – 2.000 aC	2.000aC – 1.200 aC	1.200 aC – 123 aC

PRIMERS POBLADORS

Menorca va ser poblada relativament tard en comparació a Europa.

Aquest fet no es casual sinó que és fruit de la seva condició d'illa.

Els primers pobladors només van poder arribar per mar i per això era necessari que les tècniques de navegació ja estessin desenvolupades. És pràcticament segur que els primers pobladors arribessin des de Mallorca ja que és l'únic lloc des d'on es pot veure Menorca.

En conclusió podríem dir que Menorca va ser l'última illa del Mediterrani en ser poblada ja que fins a finals del III Mil·lenni aC, no hi ha presència humana (mentre a Menorca arribaven els primers pobladors, a Egipte ja construïen les piràmides).

Potser que abans hi hagués exploracions o intents de colonitzar però no s'han trobat restes. Aquests primers pobladors es van establir a coves i abrics naturals de barrancs construint cabanes i petits habitatges de llenya i canyes.

Per viure s'alimentaven del que recollien però també van començar a introduir alguns animals domèstics (porc , cabra, ovella). Durant aquesta època segurament van conviure amb el **Myotragus Balearicus**, una petita cabra autòctona i que es creu que es va extingir a finals d'aquest període.

Feien les seves eines i armes de fusta i la ceràmica era feta a mà. Eren pobles pacífics.

PRETALAIOTIC

Es construeixen els primers habitatges de pedra, les navetes d'habitació així com les primeres navetes d'enterrament, els hipogeus de planta allargada i els sepulcres megalítics.

En la fase final d'aquest període, trobem indicis d'agricultura ja que s'han trobat molins de mà (que serveixen per moldre el blat).

També comença a introduir-se el bronze. Hi ha contactes comercials amb altres pobles. No s'han trobat armes ni construccions defensives d'aquesta època per tant creuen que seguien essent una societat pacífica.

En aquest període enterraven els morts en coves artificials fetes a llocs de pedra fluixa com el marès. Amb els morts dipositaven ofrenes com menjar, eines, armes, vestits...

ENTERRAMENTS

Els ritus funeraris, són uns dels aspectes més coneguts de la cultura pretalaiòtica.

Durant aquest període s'utilitzaven tres tipus d'enterrament:

Els sepulcres megalítics (dòlmens)

Les coves artificials excavades a les roques (hipogeus)

Les navetes d'enterrament.

Els sepulcres megalítics eren construccions a l'aire lliure formades per grans lloses verticals que tancaven una cambra coberta per lloses horitzontals.

<https://youtu.be/G0hWhRSKZU0>

Sepulcre megalític Ses Roques Llises. Alaior.

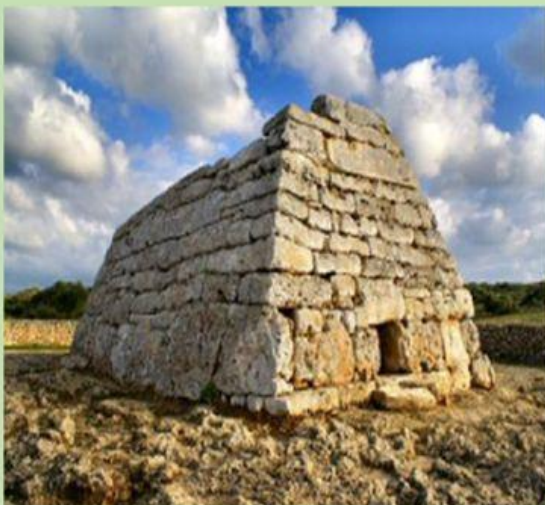

Les coves artificials són molt abundants a Mallorca i Menorca. Estan excavades a les roques blanques com el marès. Presenten una tipologia molt diversa, amb una o varies cambres i un corredor d'accés. Els difunts es col·locaven sobre el pis o els bancs laterals de la cova, juntament amb les ofrenes i d'altres objectes personals.

<https://youtu.be/dAKeQ2SpkhQ>

A finals dels pretalaiòtic (a partir de 1700 aC aprox.) apareixen les navetes d'enterrament. Aquest tipus de sepulcre funerari és exclusiu de Menorca. S'utilitza la Tècnica ciclòpia (blocs de pedra en sec, sense cap tipus de lligam). Algunes navetes, com la dels Tudons (Ciutadella) presenten dues cambres: una d'inferior i una altra de superior.

https://youtu.be/xBH_AFXrJR4

Respecte al ritual funerari que s'aplicava a les sepultures pretalaiòtiques, els cadàvers eren dipositats a l'interior de les coves o cambres dels sepulcres megalítics amb alguns dels estris que havien utilitzat en vida o que eren fabricats especialment per l'ocasió: ceràmiques, objectes metàl·lics (punxons, agulles i ganivets de coures o bronze), estris d'os... En alguns casos, com el de les navetes menorquines, solament eren dipositats els ossos dels difunts a les cambres sepulcrales després d'haver passat per un procés previ de descarnaments en una altre lloc.

DESPRÉS DE LLEGIR EL TEXT COMPROVA EL QUE SAPS

1.- Contesta Veritat o Fals

- a- Els ritus funeraris, són uns dels aspectes més coneguts de la cultura pretalaiòtica. ☐
- b- Durant aquest període s'utilitzaven cinc tipus d'enterrament. ☐
- c- Els sepulcres megalítics (dòlmens) són una pedra molt grossa. ☐
- d- Les coves artificials eren excavades a la platja. ☐
- e- Les navetes d'enterrament tenen forma de barca al revés. ☐
- f- Els sepulcres megalítics eren construccions a l'aire lliure formades per grans lloses verticals que tancaven una cambra coberta per lloses verticals. ☐

2.- Quin tipus de sepulcre funerari és exclusiu de Menorca?

4.- La naveta dels Tudons és la més coneguda però n'existeixen d'altres, cerca'n alguna d'aquestes: Rafal Rubí. Les Navetes de Biniac.

5.- Amb què solien acompanyar els morts?